

ಯುಗ ಪ್ರವರ್ತಕ ಕವಿ ಹರಿಹರ ಮತ್ತು ಮಹಾಕವಿ ಸೇಕ್ವಿಲಾರ್

ಇಂದಿರಾ ಶರಣ ಜಮ್ಮಲದಿನ್ನಿ

ಕನ್ನಡ ಶಿಕ್ಷಕಿ

ಮಲ್ಯ ಅದಿತಿ ಇಂಟರ್ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಸ್ಕೂಲ್

ಯಲಹಂಕ, ಬೆಂಗಳೂರು.

Article Link: <https://aksharasurya.com/2024/01/indira-sharan-jammaladinni/>

ABSTRACT:

ಮನುಷ್ಯನ ಸಂಕೀರ್ಣ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಉನ್ನತವಾದ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟ ನಮ್ಮ ಅನೇಕ ಪ್ರಾಚೀನ ಕವಿಗಳ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವ ಕವಿ; ಸಹಸ್ರ ವರ್ಷಗಳ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ಪಂಪ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಮಹೋನ್ನತ ಶಿಖರದಂತಿರುವ ಕವಿ ಹರಿಹರ. ಶರಣ ಜೀವನ ಮತ್ತು ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಳವಳಿ ಒಂದು ಮಹಾಪುರಂದರಂತೆ ಬಂದು ಇಳಿದ ಮೇಲೆ ಅದರ ನೆನಪಿನಿಂದ ಪ್ರೇರಣೆ ಹೊಂದಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದವರಲ್ಲಿ ಹರಿಹರನೂ ಒಬ್ಬ.

ಹರಿಹರನು ಬಸವಾದಿ ಶರಣರ ಬಗ್ಗೆ ದಾಖಲಿಸಿದೇ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಘಟ್ಟದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಪುರಾತನ ಶರಣರ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಕಾವ್ಯಗೊಳಿಸುವುದು ಎಂದರೆ ಅವರ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಕಾವ್ಯಗೊಳಿಸುವುದೇ ಆಗಿದೆ.

ಇದೇ ರೀತಿ ಹರಿಹರನ ಸಮಕಾಲೀನರಾದ ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಮಹಾಕವಿ ಸೇಕ್ವಿಲಾರ್ ಅವರು ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ ಶೈವ ನಾಯನ್ ಮಾರರ (ಶರಣರ) ಜೀವನ ಕಥೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವ 4253 ಪದ್ಯಗಳನ್ನು 'ಪೆರಿಯ ಪುರಾಣಂ' ಎಂಬ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಇಬ್ಬರು ಕವಿಗಳು ರಚಿಸಿರುವ ಶಿವಶರಣರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜೀವನದ ತಾತ್ವಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ತೌಲನಿಕವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವುದು ನನ್ನ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

KEY WORDS:

ಹರಿಹರ, ತೌಲನಿಕ, ವರ್ಗ ಭೇದ, ವರ್ಣ ಭೇದ, ಯುಗ ಪ್ರವರ್ತಕ, ಶೈವ ನಾಯನ್ ಮಾರ್.

ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಮಹಾಕವಿಗಳು ವಿರಳ. ಋಷಿ ಮಹಾಕವಿಗಳು ಅತಿ ವಿರಳ. ಈ ಅತಿ ವಿರಳ ಶ್ರೇಣಿಗೆ ಸೇರಿದವನು ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದ 'ರಗಳೆಯ ಕವಿ' ಹಂಪೆಯ ಹರಿಹರದೇವ. ಮೊದಲು ರಾಜನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದು, ವ್ಯಕ್ತಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರದ ಆಸೆಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದ್ದು, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆದು, ಪಾತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಅದನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದ್ದು ಹರಿಹರನ ಸ್ವತಂತ್ರ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿ ಎನಿಸಿದೆ. ರಾಜಸ್ತುತಿಗೆ ದುರ್ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಶಿವಲೀಲೆಗೆ, ಶಿವಶರಣರ ಚರಿತ್ರೆಗೆ ಈತ ತಿರುಗಿಸಿದ್ದು ಅಸಾಧಾರಣ, ಅನನ್ಯ ಸಾಧನೆಯೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹರಿಹರ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೌಲ್ಯಗಳಾದ ವರ್ಗ ಭೇದ, ವರ್ಣಭೇದ, ಲಿಂಗಭೇದ ನಿರಾಕರಣೆಗಳಿಗೆ ತನ್ನ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ನೆಲೆಯಾಗಿಸಿದನು. ಹರಿಹರನ ಮೆಚ್ಚಿನ ದೈವ ಹಂಪೆಯ ವಿರೂಪಾಕ್ಷ. ಹರಿಹರ, ತನ್ನ ಆರಂಭದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೊಯ್ಸಳರ ಎರಡನೆಯ ನರಸಿಂಹ ಬಲ್ಲಾಳನ ಕರಣಿಕನಾಗಿದ್ದ.

ರಗಳೆಯ ಕವಿ ಎಂದು ಹರಿಹರನನ್ನು ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುವುದು ಸುಲಭ. ಆದರೆ ಆ ರಗಳೆಗಳ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ಒಂದು ಸಲ ತಿಳಿದವರಿಗೆ 'ರಸಿಕ ಚಕ್ರಿ' ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಬರದೇ ಇರಲಾರದು. ಹರಿಹರ ಹುಟ್ಟು ಹೋರಾಟಗಾರ ಮತ್ತು ದಿಟ್ಟ ಬಂಡಾಯಗಾರ. ಅವನ ಅನುಪಮ ಪ್ರತಿಭೆ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ರಗಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿದೆ. ಹರಿಹರನಿಗಿಂತ ಮೊದಲು ಚಂಪೂ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲೊಂದು ಇಲ್ಲೊಂದು ಎಂಬಂತೆ 'ರಗಳೆ' ಛಂದಸ್ಸಿನ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕೆ ಜೀವಕೊಟ್ಟು ಕುಣಿಸಿದವನು ಹರಿಹರ.

ಕಾವ್ಯ ಭಾಷೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಹರಿಹರನ ಕೊಡುಗೆ ಅದ್ವಿತೀಯವಾದುದು. ಕೇಶಿರಾಜ ಮತ್ತು ಇತರ ಕವಿಗಳು ರಳ, ಕುಳ, ಕ್ಷಳ ಪ್ರಯೋಗ ಮುನ್ನಿನಂತೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ನುಡಿಯಬೇಕೆಂದು ವಾದಿಸುವಾಗ ಅವನ ಸಮಕಾಲೀನನಾದ ಹರಿಹರ ಒಬ್ಬ ವಾಸ್ತವ ವೈಯಾಕರಣಿ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಆ ಸ್ಥಾಪಿತ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದ್ದು ಅವನ ಧೈರ್ಯ, ಆತ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸ, ಸೃಜನಶೀಲ, ಅಸ್ಮಿತೆಯ ದ್ಯೋತಕ.

ಹೀಗೆ ಒಂದು ಕಡೆ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗ ಭಾಷೆಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಾ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಭಾಷಿಕ ವಾಸ್ತವ ಸತ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಹರಿಹರನ ರೀತಿ ಶ್ಲಾಘನೀಯ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವನು ಮಾಡಿದ ಇನ್ನೊಂದು ಉಪಕಾರವೆಂದರೆ ವೇಳೆವಾಳಿ, ಲೆಂಕ, ಕೊಟ್ಟಾರ, ಬೂವ ಮೊದಲಾದ, ಬಳಕೆಯಿಂದ ಮಾಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಸಾವಿರ

ಕನ್ನಡ ಪದಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಹ್ವಾನಿಸಿಕೊಂಡದ್ದು, ಇದರಿಂದ 'ಕನ್ನಡ ಪ್ರಧಾನ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪೂರಕ' ಎಂಬ ಭಾಷಿಕ ಹದ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು.

ಪೆರಿಯ ಪುರಾಣದ ಕವಿ ಸೇಕ್ಕಿಲಾರ್ ರಾಜ ಕುಲೋತ್ತುಂಗ ಚೋಳನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಪರಿವರ್ತನೆ ಮಾಡಿದ ಮಹಾಕವಿ. ರಾಜ ಜೈನಕಾವ್ಯ 'ಜೀವಕ ಚಿಂತಾಮಣಿ'ಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಆಸಕ್ತನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದ ಸೇಕ್ಕಿಲಾರ್ ಶಿವಭಕ್ತರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ರಾಜನಿಗೆ ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ರಾಜನು ಆ ಭಕ್ತರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಪ್ರೌಢ ಕಾವ್ಯವಾಗಿ ರಚಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ಆಗ ಕವಿ ಸೇಕ್ಕಿಲಾರ್ ಮಂತ್ರಿ ಪದವಿಯನ್ನು ತೊರೆದು ಚಿದಂಬರ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದು ದೈವದ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯ ರಚನೆಗೆ ತೊಡಗುತ್ತಾನೆ. ಕಾವ್ಯ ಮುಗಿದ ನಂತರ, ರಾಜ ದೇವರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಪುರಾಣವನ್ನು ಓದಿಸಿ ತೃಪ್ತಿ ಪಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಕವಿಯನ್ನು ಗ್ರಂಥ ಸಮೇತ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ, ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಗೇ ತಾನೇ ಹೆಗಲುಕೊಟ್ಟು ಹೊತ್ತು ಗೌರವಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸೇಕ್ಕಿಲಾರ್ ಕವಿಯ ಮೂಲ ಹೆಸರು ಅರುಣ್ ಮೊಳಿ ತೇವರ್. ಸೇಕ್ಕಿಲಾರ್ ಎಂಬುದು ಇವರ ಕುಲದ ಹೆಸರು. ಕುಲದ ಹೆಸರು ಕವಿಯ ಸ್ವಂತ ಹೆಸರನ್ನು ಮರೆಸಿತು. ಸೇಕ್ಕಿಲಾರ್ ಎಂಬುದೇ ಕವಿಯ ಹೆಸರಾಗಿ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂತು.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು:

1. ಶಂಕರ ಕೆದಿಲಾಯ. (1974) ಪೆರಿಯ ಪುರಾಣಂ. ಮದ್ರಾಸ್ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯ. ಮದ್ರಾಸ್.
2. ಹಿರೇಮಠ ಆರ್. ಸಿ. (ಸಂ). (1973) ಮಹಾಕವಿ ಹಂಪೆಯ ಹರಿಹರ ದೇವ ಕೃತ ಪುರಾತನರ ರಗಳೆಗಳು. ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಪೀಠ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯ. ಧಾರವಾಡ.
3. ಕಲಬುರ್ಗಿ ಎಂ. ಎಂ. (1991) ಹರಿಹರನ ರಗಳೆಗಳು. ಹಂಪಿ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯ. ಹಂಪಿ.